

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:

1. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

2. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΑΞΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (ΦΕΚ ΕΞΕΤΑΣΤΕΑΣ ΥΛΗΣ)
Τροποποίηση της 107268/Δ2/03-07-2019 υπουργικής απόφασης (Β' 2881) ως προς τον τρόπο εξέτασης του μαθήματος «**Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία**» της Γ' τάξης Ημερήσιου Γενικού Λυκείου, της Γ' και Δ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου (ΦΕΚ 3164/12/08/2019).
- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΦΕΚ ΕΞΕΤΑΣΤΕΑΣ ΥΛΗΣ)
Τροποποίηση της 106428/Δ2/2-7-2019 υπουργικής απόφασης (Β' 2875) ως προς τα μαθήματα: **Αρχαία Ελληνικά**, Ιστορία, Κοινωνιολογία, Χημεία, Βιολογία και Οικονομία (ΦΕΚ 3226/22/08/2019).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόγραμμα Σπουδών για Νεοελληνική Γλώσσα-Λογοτεχνία Γ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Πρόγραμμα Σπουδών Αρχαίων Ελληνικών Γ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ,

Γ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) του μαθήματος των Νέων Ελληνικών αφορά στη γλωσσική και λογοτεχνική εκπαίδευση των μαθητών και των μαθητριών της Γ΄ τάξης Γενικού Λυκείου.

Οι δύο κλάδοι του μαθήματος, Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία, συνεργούν, ώστε οι μαθητρίες και οι μαθητές να ανταποκρίνονται σε κάθε γεγονός γραμματισμού, είτε αυτό συμβαίνει στον δημόσιο είτε στον σχολικό ή ιδιωτικό χώρο, τόσο στο επίπεδο κατανόησης όσο και στο επίπεδο παραγωγής λόγου.

Στο παρόν πρόγραμμα, σύμφωνα με το παράδειγμα του «κοινωνικού εποικοδομησμού», δίνεται έμφαση περισσότερο στην κατανόηση και στις μαθησιακές διαδικασίες, μέσω των οποίων οι μαθητές και οι μαθητρίες ενισχύονται στην οικοδόμηση της νέας γνώσης. Συγχρόνως, δίνεται η δυνατότητα στον/στην εκπαιδευτικό να σχεδιάσει το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες του σχολικού περιβάλλοντος, σχολικής μονάδας, τοπικής κοινωνίας.

Διαλογικότητα, κριτικός στοχασμός και δημιουργικότητα αποτελούν λέξεις – κλειδιά για το παρόν ΠΣ. Οι αρχές και οι έννοιες – κλειδιά, καθώς και οι διαδικασίες που προτείνονται, δεν υπαγορεύουν συγκεκριμένες στρατηγικές για την ανάπτυξη του ΠΣ, αλλά παραπέμπουν σε δόκιμες στην εκπαιδευτική πράξη διδακτικές πορείες, που μπορούν να ενισχύσουν μαθητές και μαθητρίες να χαράξουν τη δική τους εγγράμματη πορεία. Γι' αυτό τον λόγο το παρόν ΠΣ είναι «ανοικτό» ως προς τα περιεχόμενα, δίνοντας έτσι δυνατότητες επιλογής κειμενικού υλικού με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, και υποστηρικτικό ως προς τις ενδεικτικές διδακτικές πορείες που προτείνει, με στρατηγικές και παραδείγματα.

Ο ρόλος του/ της εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την εφαρμογή και αξιοποίηση του ΠΣ, αφού καλείται ως εκπαιδευτικός να υπερασπίσει τη γενικότερη πρόθεση του ΠΣ και να ενισχύσει τις ομάδες των μαθητών και μαθητριών στην επίτευξη των στόχων που τίθενται από κοινού στο πλαίσιο του παρόντος ΠΣ. Ο σχεδιασμός πρέπει να οδηγεί στον

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, Γ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1. Σκοποί και στόχοι

Γιατί φιλοσοφικός λόγος

Το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Γ΄ Λυκείου αποτελεί την κορύφωση και την ολοκλήρωση μιας μακράς παρουσίας του μαθήματος σε όλες τις προηγούμενες τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου. Μαθητές και μαθητρίες κλήθηκαν να γνωρίσουν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, όπως αυτός αποτυπώνεται σε γραπτά του μνημεία. Στην αρχή (στο Γυμνάσιο) μέσα από επιλεγμένα μεταφρασμένα κείμενα και σταδιακά, καθώς μαθαίνουν τη γλώσσα του, μέσα από τα πρωτότυπα κείμενα. Παράλληλα, γνώριζαν και άλλες εκφάνσεις του πολιτισμού αυτού μέσα από την ιστορία και την τέχνη, ακόμη και τα μαθηματικά! Ενώ στην καθημερινότητά τους, μαθητρίες και μαθητές, καθηγητές και καθηγήτριες, έχουν περπατήσει δίπλα σε υλικά μνημεία αυτής της αρχαιότητας, πλάι σε ναούς, θέατρα, γυμναστήρια, κι όχι μόνο στην Ακρόπολη, αλλά ακόμη και σε μια στείβα από λίθους σ' ένα χωράφι.

Σκοπός του μαθήματος δεν είναι η απλή πληροφόρηση για κάποια εξαιρετικά γεγονότα και επιτεύγματα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, όπως είναι η γραμματεία του, ούτε η μηχανική αποστήθισή τους για την εξεταστική αναπαραγωγή τους. Η αρχαιογνωσία, οι ήδη κερκτιμένες γνώσεις για την ελληνική Αρχαιότητα, μπορεί και επιβάλλεται να συμβαδίσει με την αρχαιογλωσσία. Η εκμάθηση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας δεν είναι μια αυτόνομη μαθησιακή διαδικασία, ούτε έχει μόνο γλωσσικό προσανατολισμό: βρίσκει το πλήρες της νόημα, όταν προσφέρει, κατά το δυνατόν, άμεση πρόσβαση στον λόγο των Αρχαίων Ελλήνων: στα κείμενα που μνημειώνουν γλωσσικά τους τρόπους με τους οποίους αντιλήφθηκαν και έζησαν τον πολιτισμό που αποτελούσε τον εγγύτητα μνημεία του πολιτισμού τους, μια προνομιακή θέση, για να κατανοήσουμε τους αρχαίους ανθρώπους,

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας και των Αρχαίων Ελληνικών στη Γ' τάξη Ημερήσιου Γενικού Λυκείου και Γ' και Δ' τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2019-2020 (16/09/2019)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ, ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΟΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. - Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Α. Παχαλίδου
Β. Πελώνη
Τηλέφωνο: 210-3443422
210-3442238

ANASTASIA PASCH
ANASTASIA PASCHAL
ΟΓΕΡ
Οργανισμός Παιδείας
Ευρωπαϊκό Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Public Key:
Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:
Αθήνα, 16-09-2019
Αρ. Πρωτ. 143300/Δ2

ΠΡΟΣ:

- Περιφερειακές Δ/σεις Εκπ/σης
- Συντονιστές Εκπ/κού Έργου Δ.Ε. (μέσω των Περιφερειακών Δ/σεων Εκπ/σης)
- Διευθύνσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Γενικά Λύκεια (μέσω των Δ/σεων Δ/θμιας Εκπ/σης)

ΚΟΙΝ.:

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
info@iep.edu.gr

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας και των Αρχαίων Ελληνικών στη Γ' τάξη Ημερήσιου Γενικού Λυκείου και Γ' και Δ' τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2019-2020

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. εισ. Υ.ΠΑΙ.Θ. 135019/03-09-2019 έγγραφο

Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 34/29-08-2019 του Δ.Σ) σας αποστέλλουμε τις παρακάτω οδηγίες για τη διδασκαλία της **Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας** και των **Αρχαίων Ελληνικών** στη Γ' τάξη Ημερήσιου Γενικού Λυκείου και Γ' και Δ' τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2019-2020:

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΑΥΔΗ ΑΒΡΑ, ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Ν., ΔΑΝΙΗΛ ΑΝΘΟΥΛΑ, ΖΕΡΒΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, ΛΟΠΠΑ ΕΛΕΝΗ, **ΕΚΦΡΑΣΗ - ΕΚΘΕΣΗ (ΤΕΥΧΟΣ Γ')**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΑΥΔΗ ΑΒΡΑ, ΛΟΠΠΑ ΕΛΕΝΗ, ΤΑΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ, ΤΣΟΛΑΚΗΣ Λ. ΧΡΙΣΤΟΣ, **ΕΚΦΡΑΣΗ- ΕΚΘΕΣΗ (ΤΕΥΧΟΣ Β')**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΑΥΔΗ ΑΒΡΑ, ΛΟΠΠΑ ΕΛΕΝΗ, ΤΑΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ, ΤΣΟΛΑΚΗΣ Λ. ΧΡΙΣΤΟΣ, **ΕΚΦΡΑΣΗ- ΕΚΘΕΣΗ (ΤΕΥΧΟΣ Α')**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΙΔΗΣ ΣΩΦΡΟΝΗΣ, ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΙΔΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ, **ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΚΑΝΔΗΡΟΥ Β. ΓΛΥΚΕΡΙΑ, ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ Ε. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΡΙΖΟΥ Ν. ΣΠΥΡΟΣ, **ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΜΑΝΩΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΠΕΧΛΙΒΑΝΗΣ ΘΩΜΑΣ, ΦΛΩΡΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ, **ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ (ΕΚΦΡΑΣΗ - ΕΚΘΕΣΗ)**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

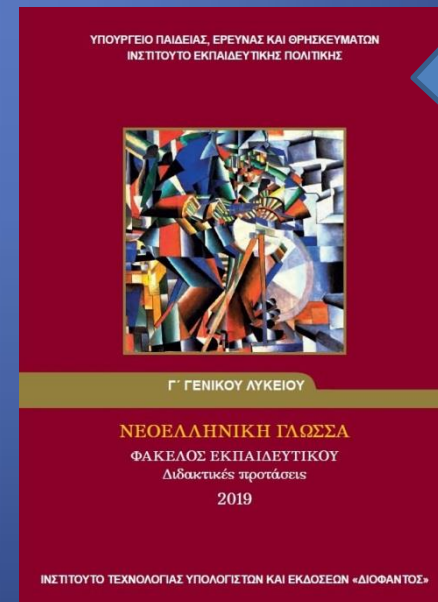
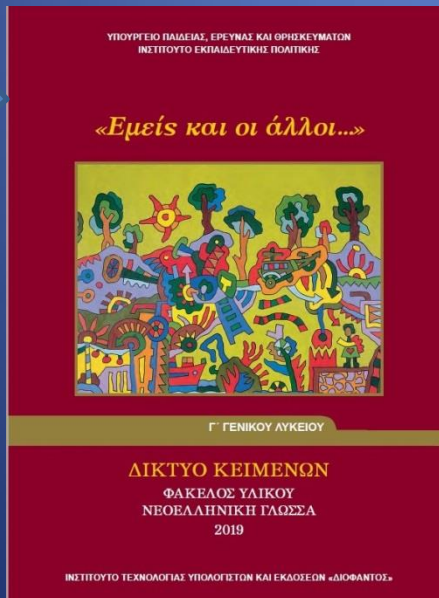
Σημ.: Η εξεταστέα ύλη δεν ορίζεται αυστηρά με αναφορές σε διδακτικά βιβλία

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ-ΦΑΚΕΛΟΙ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Νεοελληνική Γλώσσα Γ Λυκείου-Φάκελος
Υλικού «Εμείς και οι Άλλοι» -Δίκτυα Κειμένων

Νεοελληνική Γλώσσα Γ Λυκείου-Φάκελος
εκπαιδευτικού-Διδακτικές προτάσεις

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ

Ψηφιακά αποθετήρια εγκεκριμένα ή προτεινόμενα από το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

- Τα εκπαιδευτικά σενάρια για τη Νεοελληνική Γλώσσα από τη διαδικτυακή πύλη του Πρωτέα. <http://proteas.greek-language.gr/scenarios.html>

- Πολύτροπη Γλώσσα: Υποστηρικτικό υλικό για τη γλωσσική διδασκαλία στο λύκειο, διευρύνοντας και εμπλουτίζοντας το εγχειρίδιο «Έκφραση-Έκθεση».

<http://politropi.greek-language.gr/>

- Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: Ευρετήριο των ψηφιακών πόρων και εργαλείων του ΚΕΓ για τα γλωσσικά μαθήματα Γυμνασίου – Λυκείου.

http://www.iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΗ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf

- Φωτόδεντρο- Εθνικός συσσωρευτής εκπαιδευτικού περιεχομένου

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/>

Εκπαιδευτικό υλικό από Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Κύπρου για τον σχεδιασμό της διδασκαλίας

- Κατανόηση – Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού Λόγου: Διδακτικά εργαλεία για το μάθημα των Ελληνικών

http://ellid.schools.ac.cy/archeia/ypostiriktiko_yliko/katalogos_ergaleion_katanoisis_paragosis_graptou_proforikou_logou_ellinika_dde.pdf

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Ν., ΚΑΡΒΕΛΗΣ Δ., ΜΗΛΙΩΝΗΣ Χ., ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ Κ., ΠΑΓΑΝΟΣ Γ., ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ Γ., **ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (ΤΕΥΧΟΣ Α')**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Ν., ΚΑΡΒΕΛΗΣ Δ., ΜΗΛΙΩΝΗΣ Χ., ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ Κ., ΠΑΓΑΝΟΣ Γ., ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ Γ., **ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (ΤΕΥΧΟΣ Β')**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Ν., ΚΑΡΒΕΛΗΣ Δ., ΜΗΛΙΩΝΗΣ Χ., ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ Κ., ΠΑΓΑΝΟΣ Γ., ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ Γ., **ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (ΤΕΥΧΟΣ Γ')**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΑΚΡΙΒΟΣ Η. ΚΩΣΤΑΣ, ΑΡΜΑΟΣ ΠΤΟΛ. Δ, ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΑΣΟΥΛΑ, ΜΠΕΛΛΑ Κ. ΖΩΗ, ΜΠΕΧΛΙΚΟΥΔΗ Γ. ΔΗΜΗΤΡΑ, **ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- ΠΑΡΙΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΠΑΡΙΣΗΣ Ν., **ΛΕΞΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ**, ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ-ΦΑΚΕΛΟΙ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ Λυκείου - Δίκτυα Κειμένων

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ Λυκείου- Φάκελος
εκπαιδευτικού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ - ΔΙΚΤΥΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ

Ψηφιακά αποθετήρια εγκεκριμένα ή προτεινόμενα από το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τα εκπαιδευτικά σενάρια για τη Λογοτεχνία από τη διαδικτυακή πύλη του Πρωτέα. <http://proteas.greek-language.gr/scenarios.html>

- Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: Ευρετήριο των ψηφιακών πόρων και εργαλείων του

ΚΕΓ για τα γλωσσικά μαθήματα Γυμνασίου – Λυκείου.

http://www.iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΙ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf

- Φωτόδεντρο- Εθνικός συσσωρευτής εκπαιδευτικού περιεχομένου

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/>

- Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού. Νέα Ελληνική Λογοτεχνία και Πολιτισμός, Αθήνα, 1996. www.snhell.gr

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

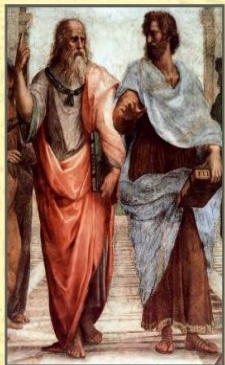
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ / (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ –ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ+ΚΕΙΜΕΝΑ)

Αρχαία Ελληνικά Γ' Λυκείου (Προσανατολισμού) - Επιμορφωτικό Υλικό

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδιών

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ

Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Βασίλειος Μπετσάκος Επιμορφωτικό Υλικό για τα Αρχαία Ελληνικά Γ' Λυκείου

Βασίλειος Μπετσάκος

Καθηγητής Φιλολόγος στο 2^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης

Διδάσκει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

μέλος της συγγραφικής ομάδας του Φακέλου Υλικού

Αρχαία Ελληνικά Γ' Λυκείου (Προσανατολισμού)

Επιμορφωτικό Υλικό

Α' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η αντίληψη για τη φιλοσοφία.

Η φιλοσοφία και η διαμόρφωση του ανθρώπου

1^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Γιατί φιλοσοφεί ο άνθρωπος;

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ: Αριστοτέλης, *Μετά τὰ φυσικά* Α2, 982b12-28

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ [ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ]

Γραμματική –Συντακτικό:

- α. Η ύλη που περιλαμβάνεται στα βιβλία του Γυμνασίου «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα» Α', Β', Γ' Γυμνασίου.
- β. Ολόκληρη η ύλη που περιλαμβάνεται στο βιβλίο της Α' τάξης Γενικού Λυκείου «Εγχειρίδιο Γλωσσικής Διδασκαλίας» (ενότητες 1 -21)

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: Ευρετήριο των ψηφιακών πόρων και εργαλείων του ΚΕΓ για τα γλωσσικά μαθήματα Γυμνασίου – Λυκείου.

http://www.iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΗ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ι. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (Π.Σ.)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Π.Σ.

1

- Ανοιχτό ως προς το περιεχόμενο

2

- Μετάβαση από το «διδάσκουμε κείμενα» και το «διδάσκουμε τον μαθητή » (του νέου σχολείου) στο «διδάσκουμε τον μαθητή κείμενα»

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Π.Σ.

3

- Έμφαση στις διαδικασίες
- **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ:** α) κατανόησης κειμένων (διαδικασίες κατανόησης κειμένων (προφορικού, γραπτού, πολυτροπικού λόγου)· β) παραγωγής κειμένων Διαδικασίες παραγωγής κειμένων (προφορικού, γραπτού και πολυτροπικού λόγου).

4

- Έμφαση στις στρατηγικές
- **ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ:** α) τριών φάσεων (προαναγνωστική-αναγνωστική-μετα-αναγνωστική· β) η έννοια του «σχεδίου»

ΣΤΟΧΟΣ Π.Σ.

«Μαθητές και μαθήτριες να καταστούν αναστοχαστικοί παραγωγοί αποτελεσματικών προφορικών, γραπτών και πολυτροπικών κειμένων ευρέος φάσματος.»

ΣΗΜ.: Πολυτροπικό είναι το κείμενο εκείνο που χρησιμοποιεί για τη μετάδοση μηνυμάτων συνδυασμό σημειωτικών τρόπων. Οι σημειωτικοί τρόποι που μπορούν να συνδυάζονται σε ένα κείμενο είναι ο γραπτός λόγος, ο προφορικός λόγος, η εικόνα, η φωτογραφία, το σχέδιο, το σχεδιάγραμμα, το χρώμα, η γραμματοσειρά, η κινούμενη εικόνα, η μουσική, ο ήχος, ο ρυθμός, οι χειρονομίες.

Η πολυτροπικότητα (κατά τον Gunther Kress, 2000) μεταφέρει το κέντρο βάρους :

- ✓ από τη γλωσσική εκπαίδευση στην επικοινωνία (η οποία δεν είναι μόνο γλωσσική)
- ✓ από την εστίαση σε ένα μέσο (έντυπο) σε κάθε μέσο επικοινωνίας και κυρίως στην ιδιαιτερότητα των ψηφιακών τεχνολογιών ως μέσων επικοινωνίας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ (Π.Σ.)

A. Διαδικασίες κατανόησης του νοήματος, της οργάνωσης και της μορφής των κειμένων

A1. Εντοπισμός και αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών των κειμένων

A2. Ερμηνεία και μετασχηματισμοί των κειμένων

A3. Κριτικός στοχασμός/αξιολόγηση των κειμένων

A4. Αναστοχασμός σχετικά με ακολουθούμενες στρατηγικές κατανόησης κειμένων.

B. Διαδικασίες παραγωγής γραπτού, προφορικού και πολυτροπικού λόγου: Μετασχηματισμοί κειμένων

B1. Σχεδιασμός και οργάνωση των κειμένων

B2. Σύνθεση κειμένων (συγγραφική φάση)

B3. Αναθεώρηση – Δημοσίευση των κειμένων

B4. Αναστοχασμός σχετικά με τις ακολουθούμενες στρατηγικές παραγωγής λόγου / μετασχηματισμού των κειμένων

Α. Διαδικασίες κατανόησης του νοήματος, της
οργάνωσης και της μορφής των κειμένων
ΣΧΟΛΙΑ

Κατανόηση Κειμένου: δραστηριότητες /ερωτήσεις με τις οποίες οι γλωσσικές γνώσεις των μαθητών σχετίζονται:

- με το κειμενικό είδος και το νόημά του
- τον σκοπό του συντάκτη του κειμένου
- το κοινό στο οποίο ο συντάκτης απευθύνεται
- το μέσο επικοινωνίας.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ: Ερμηνεία και αξιολόγηση του ρόλου των λεξιλογικών-γραμματικών-συντακτικών φαινομένων στο κείμενο.

Δείγματα λεξ-γραμμ. φαινομένων

ενεργητική /παθητική φωνή

ονοματική /ρηματική φράση

χρήση επιθέτων, λέξεων

στίξη

έγκλιση

ρηματικό πρόσωπο

A. Διαδικασίες κατανόησης του νοήματος, της οργάνωσης και της μορφής των κειμένων

ΣΧΟΛΙΑ

Κατανόηση Κειμένου: τεκμηρίωση της ανταπόκρισης του μαθητή με βάση τους
***κειμενικούς δείκτες**

9. Κειμενικοί Δείκτες (Φ.Υ / ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / γλωσσάρι, σ. 196)

Είναι τα μορφικά στοιχεία του κειμένου, που συνιστούν το εξωτερικό περίβλημα αλλά και το σκελετό του. Περιλαμβάνουν το λογοτεχνικό γένος/είδος, τις γλωσσικές επιλογές, τους αφηγηματικούς τρόπους, τις αφηγηματικές τεχνικές, τη δομή, την πλοκή, τους χαρακτήρες κ.ά. Η συνδυαστική ερμηνεία των κειμενικών δεικτών μάς βοηθά να διερευνήσουμε τις ανταποκρίσεις μας στο κείμενο και να του αποδώσουμε νόημα.

Στον Φ.Υ. για τη Γλώσσα (γλωσσάρι) ο όρος δεν διευκρινίζεται αυτόνομα. Στην επεξήγηση της περιγραφής (Φ.Υ., σελ. 166) οι κειμενικοί δείκτες εντάσσονται στις «Συνδετικές/διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις».

Προφανώς, όπως στο Βιβλίο Γλώσσας της ΣΤ Δημοτικού:

Κειμενικοί δείκτες

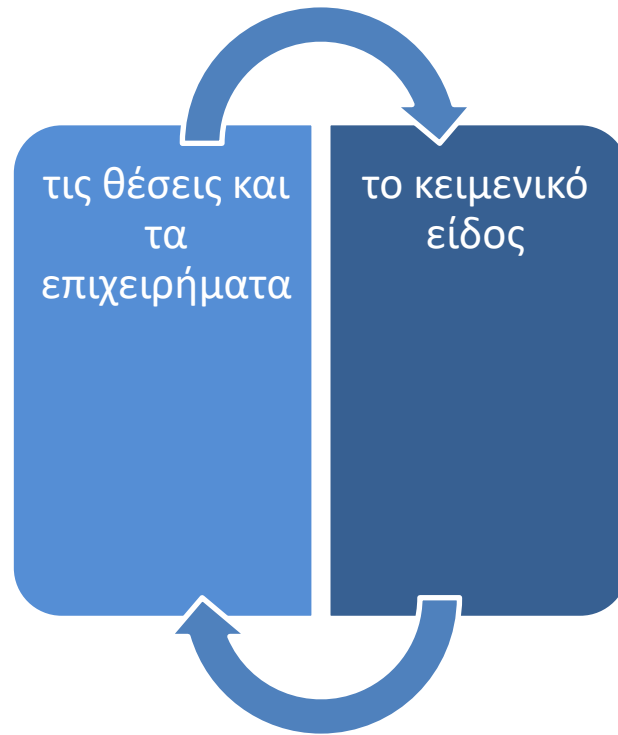
Υπάρχει ακόμα ένα μυστικό για τη συνοχή μιας παραγράφου: οι κειμενικοί δείκτες.

Κειμενικοί δείκτες είναι όλες οι λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούμε για να δείξουμε πώς συνδέονται οι προτάσεις μέσα στο κείμενο. Μας δείχνουν δηλαδή τις σχέσεις συνοχής. Οι κειμενικοί δείκτες είναι συνήθως επιρρήματα ή σύνδεσμοι (βλ. ενότητες 12 και 14).

Α. Διαδικασίες κατανόησης του νοήματος, της οργάνωσης και της μορφής των κειμένων

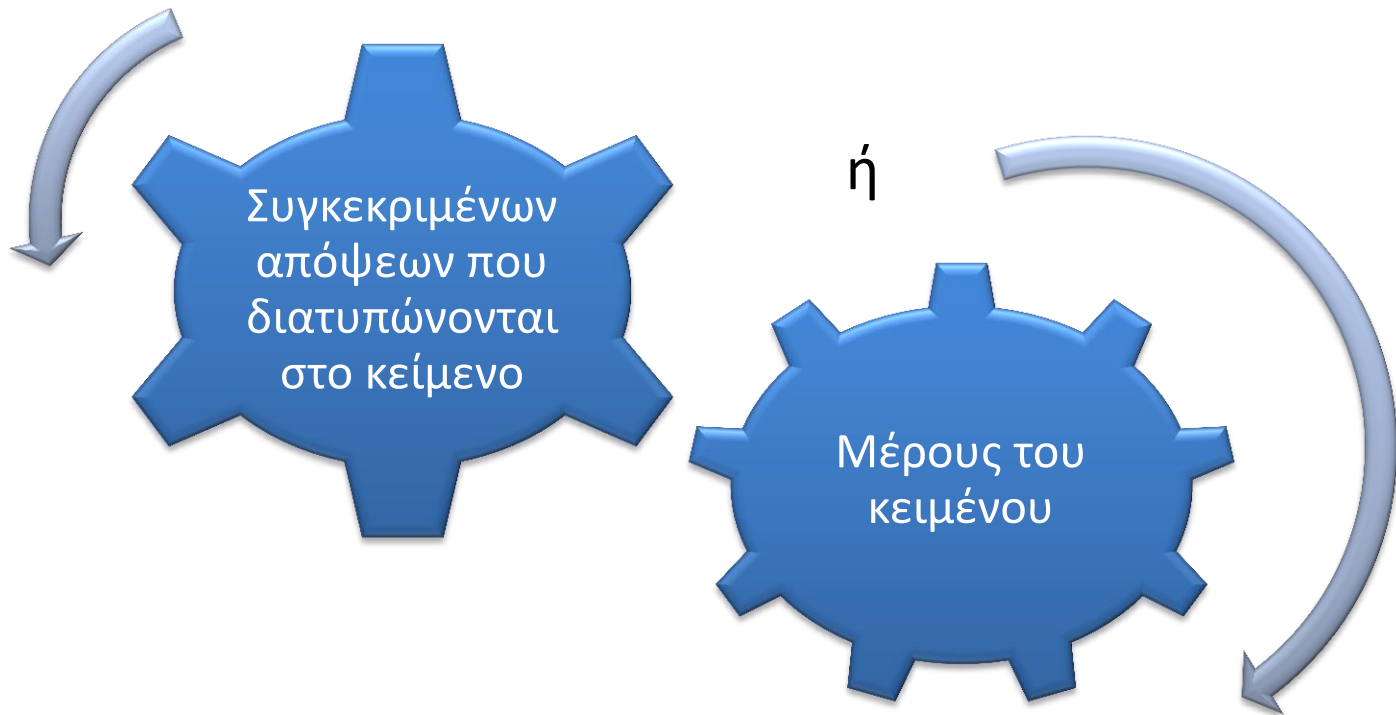
ΣΧΟΛΙΑ

Σύγκριση κειμένων ως προς:

Β. Διαδικασίες παραγωγής γραπτού, προφορικού και πολυτροπικού λόγου

Συνοπτική, νοηματική απόδοση (Περίληψη)

Β. Διαδικασίες παραγωγής γραπτού, προφορικού και πολυτροπικού λόγου

Παραγωγή λόγου

Υπολογίζονται τα
κείμενα αναφοράς

Προέχει η
τεκμηριωμένη,
προσωπική
ανταπόκριση του
μαθητή

300-400 λέξεις

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ (Π.Σ.) – «ΣΧΕΔΙΟ»*

1. Τα διαθέσιμα σχέδια / το σχεδιασμένο (available Designs): πρόκειται για τους ποικίλους πόρους που έχουμε στη διάθεσή μας: λ.χ. κειμενικά είδη, εικόνες, ήχος, βίντεο, κτλ.
2. Ο σχεδιασμός / ~~το σχεδιασμένο~~-(Designing): η διαδικασία διαμόρφωσης νοήματος μέσω νέων συνδυασμών στοιχείων του σχεδιασμένου
3. Το ανασχεδιασμένο (Redesigned): το αποτέλεσμα του σχεδιασμού, που αποτελεί ένα νέο πόρο για παραιτέρω σχεδιασμό.

* Σχέδιο: η μελέτη της μορφής και της δομής στα νοήματα που κατασκευάζουμε
Kalantzis & Cope (2012: 264)

λαθάκι...

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ -ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

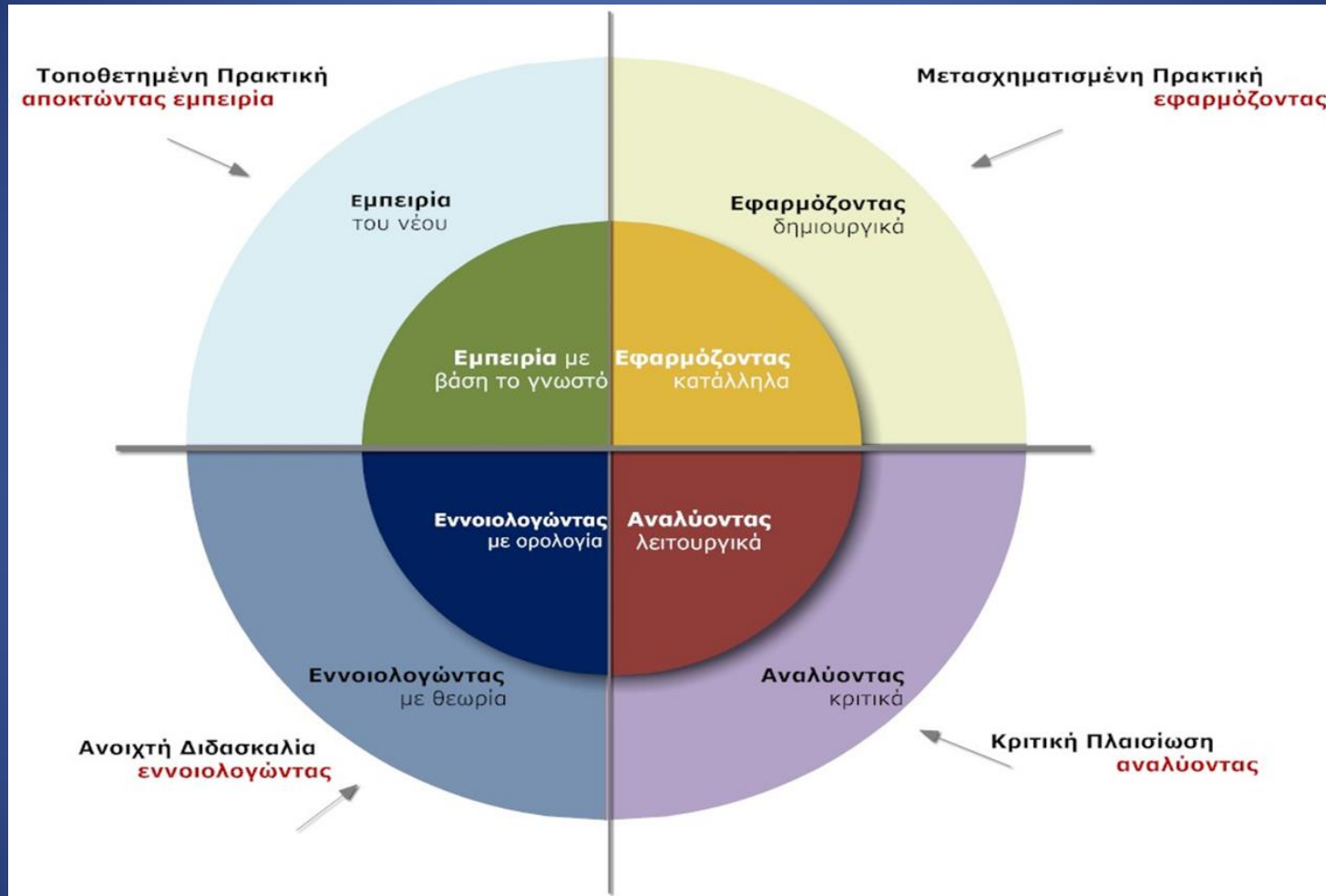
για την παραγωγή λόγου. Το «σχέδιο» εμπλέκεται σε κάθε δημιουργία νοήματος ως μια δυναμική διαδικασία αναζήτησης πηγών, επιλογής, συνδυασμού και σύνθεσης και περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες:

- 1) τα *διαθέσιμα σχέδια*, τα οποία μπορεί να είναι γλωσσικά – γραπτά ή προφορικά – οπτικά, ηχητικά, αφή, σωματικής έκφρασης, χώρου ή πολυτροπικά,
- 2) το *σχεδιασμένο*, μια νέα δημιουργία βασισμένη στα διαθέσιμα σχέδια, το οποίο εκφράζει την προσωπική φωνή, τις εμπειρίες και οδηγεί στον μετασχηματισμό και
- 3) το *ανασχεδιασμένο*, το οποίο συνιστά μια ανακατασκευή της αναπαράστασης του κόσμου και μια επαναδιαπραγμάτευση της ταυτότητας, αποτελώντας ένα νέο διαθέσιμο σχέδιο για άλλους δημιουργούς νοήματος.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

πηγών, επιλογή, συνδυασμό και σύνθεση. Γι' αυτό η έννοια του Σχεδίου περιλαμβάνει τρεις όψεις: το *σχεδιασμένο* (the designed), το *σχεδιασμό* (designing) και το *ανασχεδιασμένο* (the redesigned). Το *σχεδιασμένο* αναφέρεται στο σύνολο των *προσδιοριζόμενων κοινωνικοπολιτισμικά διαθέσιμων πόρων*, οι οποίοι παράγουν *νόημα*. Ο *σχεδιασμός* αναφέρεται στη διαδικασία δημιουργικού μετασχηματισμού των διαθέσιμων πηγών, ώστε να ανταποκρίνονται αυτά σε κάποιο επικοινωνιακό γεγονός. Τέλος, το *ανασχεδιασμένο* αναφέρεται στο αποτέλεσμα του σχεδιασμού ως προϊόν ιστορικών και πολιτισμικών προτύπων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ (Π.Σ.)

Παιδαγωγική των Πολυγραμματισμών: διαδικασίες απόκτησης γνώσεων (knowledge processes) (από Kalantzis & Cope 2016)

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ διδ. ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Άμεσο κοινωνικό περιβάλλον (οικογένεια, σχολείο, παρέες -κοινωνικές ομάδες)

2. Ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον σε τοπικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο (κοινωνικοί θεσμοί, αγορά εργασίας, θεσμοί εξουσίας, αξίες)

3. Φυσικό περιβάλλον

4. Ψηφιακό περιβάλλον

5. Ταυτότητες (κοινωνικές, εθνικές, πολιτισμικές)

Θέματα εξέτασης

(ΦΕΚ 3164/12-8-2019, Υπ. Απ. 124892/Δ2

- ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ:

Συνοπτική νοηματική απόδοση **μέρους** ενός (ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ) κειμένου ή **συνοπτική απόδοση των απόψεων** που διατυπώνονται σε ένα κείμενο για κάποιο ζήτημα.

[Μονάδες 15]

Παραδείγματα

ΘΕΜΑ Α

- Να αποδώσετε με λίγα λόγια (60 -80 λέξεις) το περιεχόμενο της επιστολής της έγκλειστης στις φυλακές Θήβας, χωρίς δικά σας σχόλια. ?
- Ή
- Το Κείμενο II παρουσιάζει μια ιστορική στιγμή του Α' Παγκόσμιου Πολέμου. Ποιο είναι το γεγονός που αφηγείται; Να το παρουσιάσετε συνοπτικά σε 100 λέξεις.

(Μονάδες 15)

Θέματα εξέτασης

(ΦΕΚ 3164/12-8-2019, Υπ. Απ. 124892/Δ2

ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΜΑ (ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ)

Αναλύεται σε **3 ερωτήματα**, με δυνατότητα κάποιο/κάποια από αυτά να είναι κλειστού τύπου και με ενδεχόμενη, αιτιολόγηση της απάντησης. Ένα από τα 3 ερωτήματα μπορεί να διαιρείται σε δύο ερωτήματα:

- **Κατανόηση** λόγων /ενεργειών/και σχέσεων (με βάση το συγκεκριμένο)
- **Εντοπισμός και ερμηνεία** σκοπών/στάσεων/θέσεων/προθέσεων του συντάκτη
- **Αξιολόγηση** συνάφειας ιδεών, θέσεων, τίτλων, εικόνων με κάποια θέση ή ζήτημα
- **Εντοπισμός/συσχετισμός/λειτουργία κειμενικών δεικτών** στο κείμενο (π.χ. λεξιλόγιο, ρηματικά πρόσωπα, στίξη, εκφραστικά μέσα, κ.ά.)
- **Αναγνώριση και ερμηνεία του τρόπου σύνδεσης και οργάνωσης** ιδεών / προτάσεων / παραγράφων, σημειωτικών τρόπων με βάση το επικοινωνιακό πλαίσιο
- **Σύγκριση** ως προς θέσεις, τον τρόπο πραγμάτευσης, την πειστικότητα, την αποτελεσματική μετάδοση του νοήματος.

Παραδείγματα

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

Να επιβεβαιώσετε ή να διαψεύσετε τους ακόλουθους ισχυρισμούς που αναφέρονται στα Κείμενα Ι και ΙΙ:

I. Οι ηγέτες των εμπλεκόμενων κρατών αμφισβητήθηκαν από τους λαούς τους. (κείμενο Ι)

(2 μονάδες)

II. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος προκάλεσε εμφύλιες συρράξεις στα εμπλεκόμενα κράτη.

(κείμενο Ι) (2 μονάδες)

III. Οι ειρηνιστές θεωρούσαν δίκαιη την υπεράσπιση της πατρίδας τους. (κείμενο Ι) (2 μονάδες)

IV. Κάθε λαός είχε τη βεβαιότητα ότι αγωνιζόταν για το δίκιο του. (κείμενο Ι) (2 μονάδες)

V. Η Γερμανία στρέφεται ενάντια στη Μ. Βρετανία για λόγους φυλετικού μίσους. (κείμενο Ι)

(2 μονάδες)

VI. Η ανακωχή τα Χριστούγεννα του 1914 ήταν ένα προσχεδιασμένο γεγονός. (κείμενο ΙΙ)

(2 μονάδες)

VII. Ο τρόπος που αντιμετωπίστηκε το περιστατικό της ανακωχής από τους αξιωματικούς

(κείμενο ΙΙ) συνάδει με την άποψη που διατυπώνεται στο κείμενο Ι ότι «Οι λαοί είχαν

κληρονομήσει τις βεβαιότητές τους από μια μακραίωνη ιστορία. Είχαν διδαχτεί ότι το

πεπρωμένο σας εξαρτάται από τον αμυντικό αγώνα εναντίον ενός προαιώνιου εχθρού»

(3 μονάδες)

(Μονάδες 15)

Παραδείγματα

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 2^ο

Το Κείμενο I δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το 1966, ενώ το Κείμενο III το 2016. Ποιες ομοιότητες και διαφορές παρατηρείτε στις δεξιότητες που περιλαμβάνουν τα δύο κείμενα; Πού οφείλεται, κατά τη γνώμη σας, η διαφοροποίηση; (Μονάδες 15)

(Μονάδες 15)

Παραδείγματα

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 3^ο

Η τελευταία παράγραφος του κειμένου ΙΙ χρησιμοποιεί την προσωπική μαρτυρία ως τρόπο πειθούς. Πόσο αποτελεσματική είναι και με ποια εκφραστικά μέσα επιτυγχάνεται; (Μονάδες 10)

Θέματα εξέτασης

(ΦΕΚ 3164/12-8-2019, Υπ. Απ. 124892/Δ2)

- ΤΕΤΑΡΤΟ ΘΕΜΑ:

Γραπτή παραγωγή κριτικού λόγου, 300 έως 400 λέξεις (ανάλογα με τη βαρύτητα του θέματος) το οποίο ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένο **επικοινωνιακό πλαίσιο** (σκοπό, πομπό, αποδέκτες, κειμενικό είδος).

Ζητείται η ανάπτυξη **τεκμηριωμένης προσωπικής γνώμης** από τους μαθητές, η συμφωνία ή η διαφωνία τους με προβλήματα, θέσεις, στάσεις, στερεότυπα, προκαταλήψεις κ.ά., που **θέτει** το κείμενο / **θέτουν** τα κείμενα αναφοράς.

[Μονάδες 30]

Παράδειγμα

ΘΕΜΑ Δ

Η στάση των κοινωνιών απέναντι στις όποιες τεχνολογικές εξελίξεις είναι αντιφατική: την ίδια στιγμή που τονίζονται οι κίνδυνοι, τονίζονται και τα οφέλη που θα προκύψουν. Πώς ερμηνεύεται αυτή η αντίφαση; Να προσδιορίσετε τη δική σας στάση σχετικά με την τεχνολογική πρόοδο, σε ένα δοκίμιο 300 περίπου λέξεων.?

(Μονάδες 30)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Π.Σ.

- Πρόγραμμα «ανοιχτό»
- «Λόγος για τον κόσμο» = η λογοτεχνία ως γνώση
- «Αόρατα εργαλεία»
- Επικαιροποιημένη ανάγνωση
- Ερμηνευτικός διάλογος
- Πολλαπλότητα ερμηνευτικών εκδοχών
- Αναγνώριση των μηχανισμών του κειμένου για την κατανόησή του
- Ηθική της ανάγνωσης ως πράξη

ΣΤΟΧΟΣ Π.Σ.

- Οι μαθητές να:
 - Διερωτώνται για τα ζητήματα που θέτουν τα κείμενα
 - Διαπραγματεύονται μέσω του διαλόγου τις απόψεις τους
 - Συνθέτουν οπτικές.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ (Π.Σ.)

ΒΗΜΑΤΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

1. Αναγνώριση του τι λέει το κείμενο

2. Διατύπωση του ερωτήματος ή του θέματος για συζήτηση προς εκκίνηση του διαλόγου

3. Τοποθέτηση μαθητών στο ερώτημα, συζήτηση

4. Παρεμβάσεις του δασκάλου για την πλήρη ανάπτυξη του ερμηνευτικού διαλόγου

5. Νέοι διαλογικοί κύκλοι, νέα θέματα

6. Συνόψιση –Εργασία: Σύνθεση ερμηνευτικού σχολίου .

Το ερμηνευτικό σχόλιο

Κεντρικό
χαρακτηριστικό

- Η τεκμηριωμένη, με βάση τους κειμενικούς δείκτες, υποκειμενικότητα του μαθητή
- Ανασύνθεση της οπτικής που διαμόρφωσαν οι μαθητές με την ολοκλήρωση της διαλογικής διαδικασίας (Π.Σ)

Ανάπτυξη /
παραγωγή

- α) του βασικού, για τους μαθητές, ερωτήματος/θέματος του κειμένου
- β) της ανταπόκρισής τους σε αυτό.

«Δίκτυα» στον Φ.Υ. [Λογοτεχνία]

Θέματα εξέτασης

(ΦΕΚ 3164/12-8-2019, Υπ. Απ. 124892/Δ2

- ΤΡΙΤΟ ΘΕΜΑ:

Παραγωγή ερμηνευτικού σχολίου, με το οποίο επιδιώκεται οι μαθητές/τριες

- αφενός να αναπτύσσουν κρίσιμα θέματα/ ερωτήματα που πραγματεύεται το λογοτεχνικό κείμενο, αξιοποιώντας συνδυαστικά κειμενικούς δείκτες ή και στοιχεία συγκεκριμένου,
- αφετέρου να τοποθετούνται/ ανταποκρίνονται στα θέματα /ερωτήματα αυτά, τεκμηριώνοντας τις προσωπικές τους θέσεις.
- Η προβλεπόμενη έκταση της απάντησης μπορεί να κυμαίνεται από 100 έως 200 λέξεις.

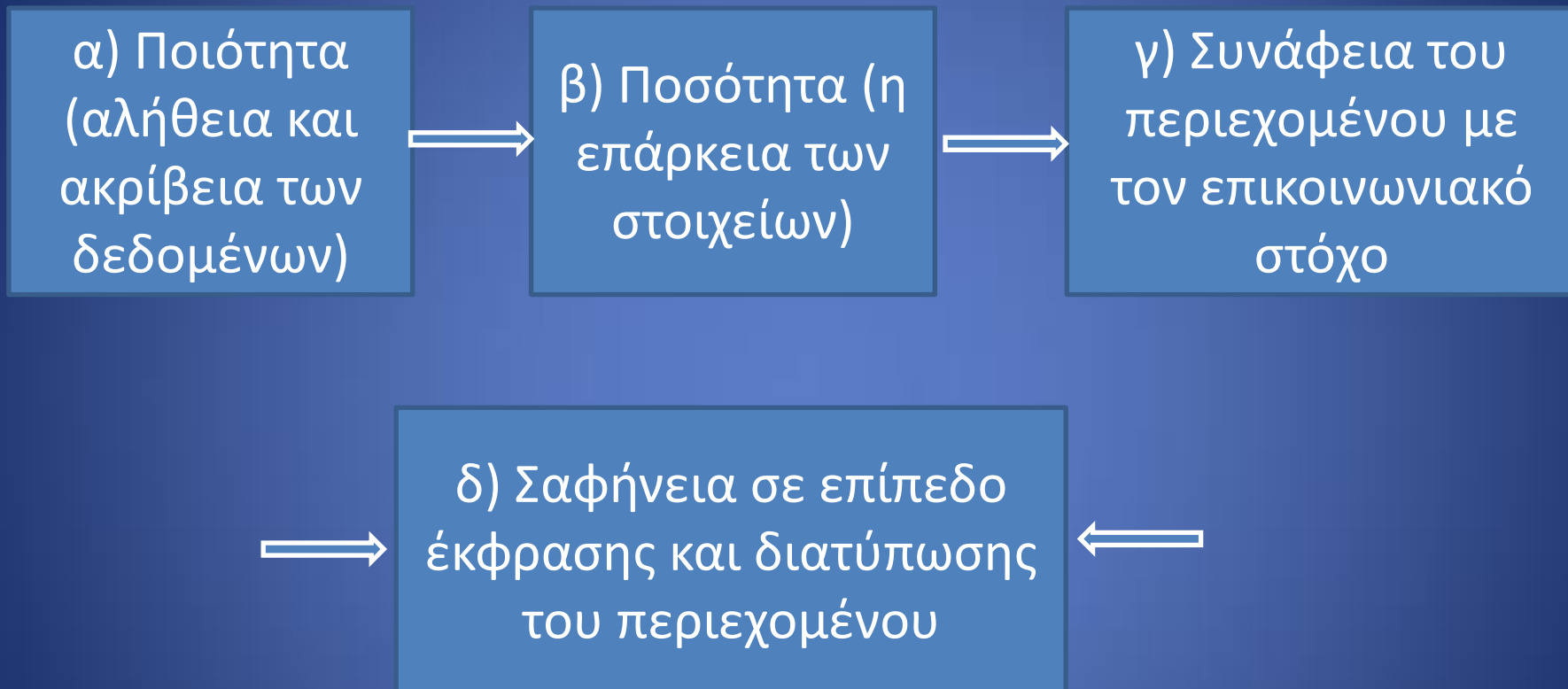
[Μονάδες 15]

Παράδειγμα

- Ποιο είναι το ερώτημα που τίθεται στο ποίημα (Κείμενο 2), μέσω της διαλογικής μορφής που αναπτύσσεται σ' αυτό; Ποια είναι η δική σας απάντηση στο ερώτημα αυτό; (100-200 λέξεις)

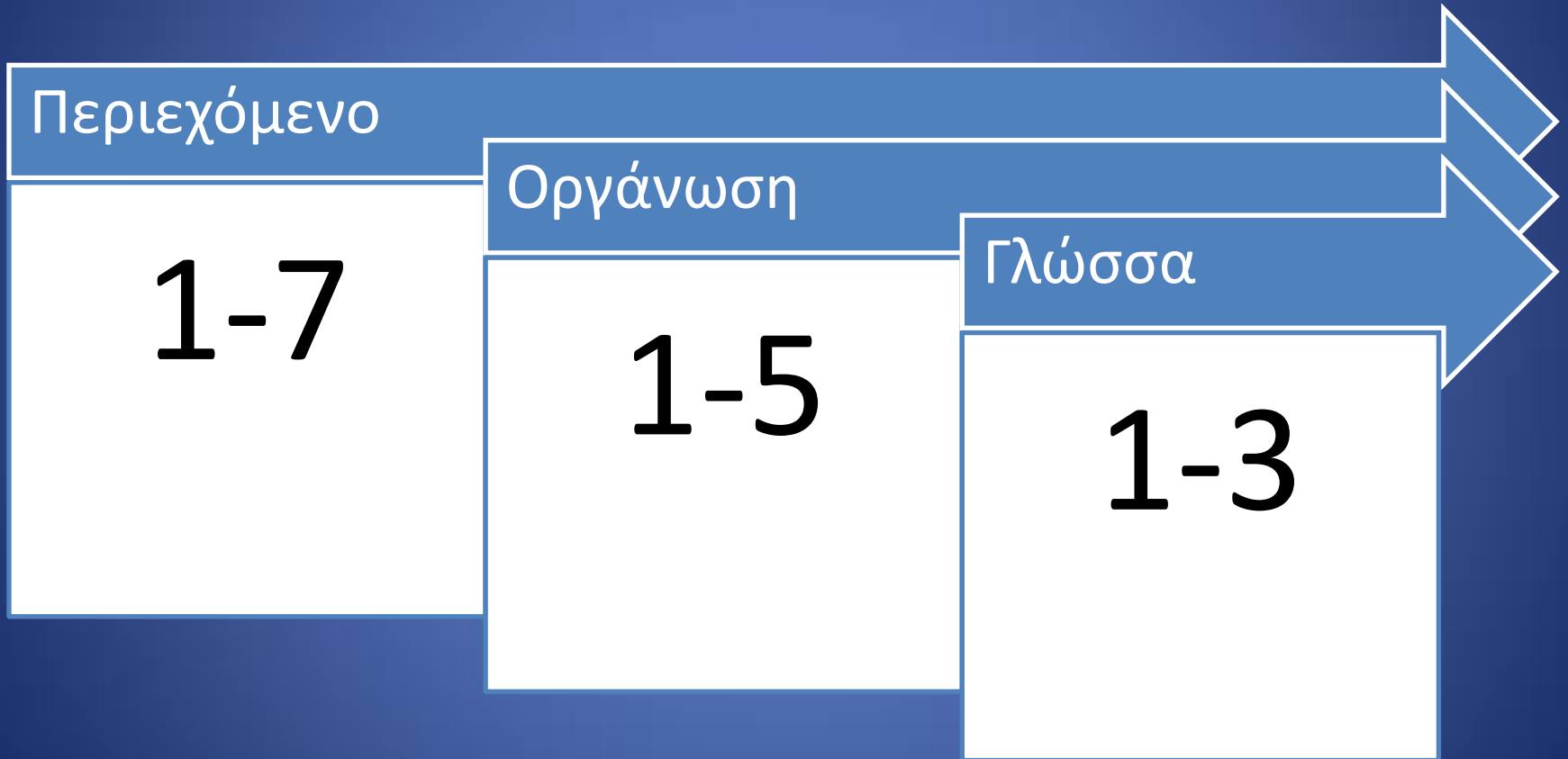
(Μονάδες 15)

Κριτήρια αξιολόγησης (ΓΛΩΣΣΑ)

Βαθμολογία

[Συνοπτική Απόδοση κειμένου]

Ρουμπρίκα (Συνοπτική Απόδοση)

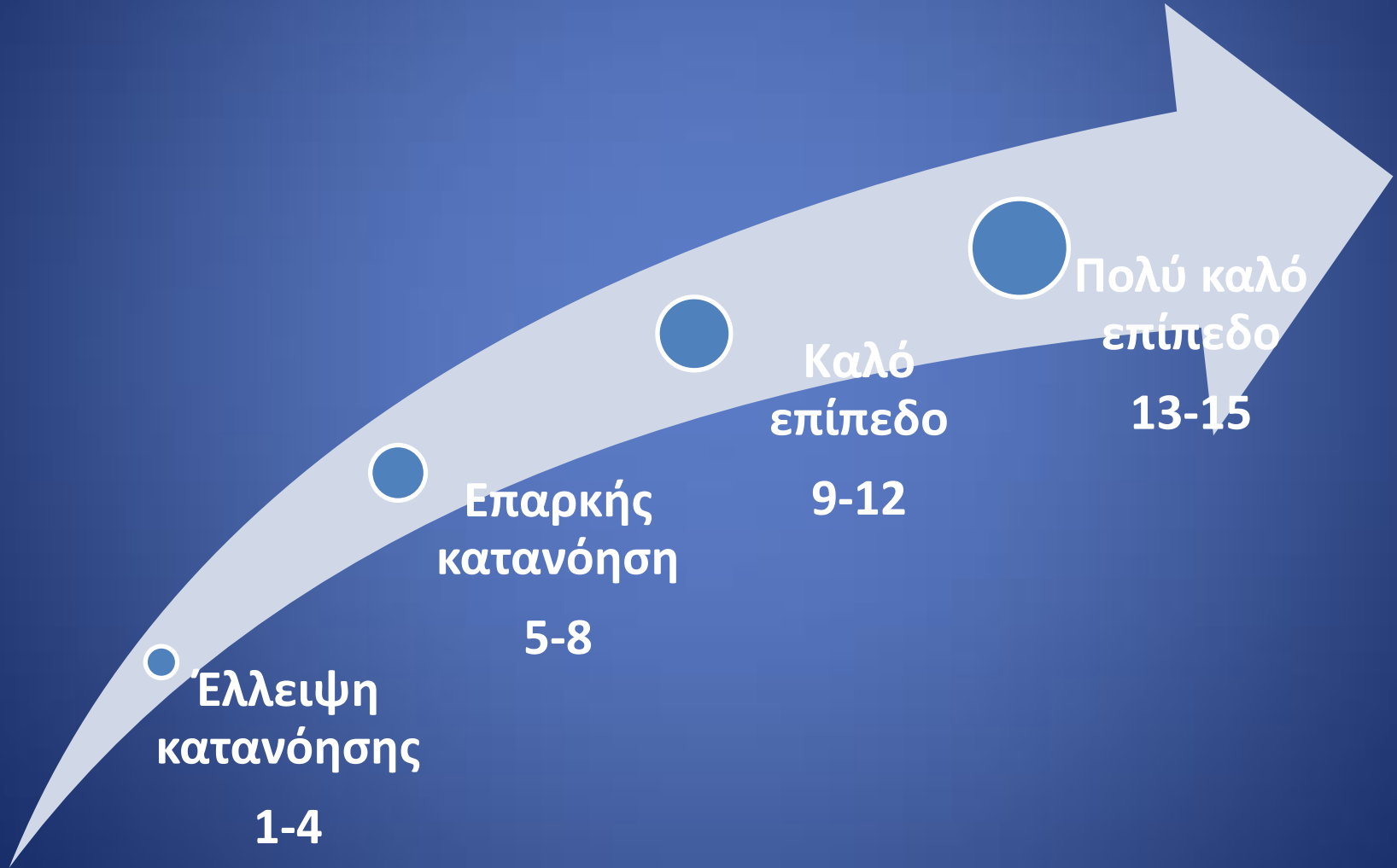
1^ο ΘΕΜΑ (Συνοπτική απόδοση – περίληψη)

Βαθμός	7	6	5	4	3	2	1	0
Περιεχόμενο (1-7)	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσιάζονται όλες οι κύριες έννοιες Περιλαμβάνονται σημαντικές συμπληρωματικές πληροφορίες Μεταφέρεται πειστικά η άποψη του συγγραφέα 	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσιάζονται οι περισσότερες κύριες έννοιες Περιλαμβάνονται κάποιες συμπληρωματικές πληροφορίες Μεταφέρεται εν μέρει η άποψη του συγγραφέα 	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσιάζεται το θέμα, αλλά όχι οι κύριες έννοιες Περιλαμβάνονται λίγες συμπληρωματικές πληροφορίες Δε μεταφέρεται η άποψη του συγγραφέα 	<ul style="list-style-type: none"> Αστοχία στην παρουσίαση του θέματος Δε μεταφέρεται η άποψη του συγγραφέα 				
		Οργάνωση (1-5)	<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιούνται κατάλληλα τεχνικές πύκνωσης ή/και παράφρασης για τη συνοπτική νοηματική απόδοση Οι πληροφορίες παρουσιάζονται λογικά, με συνοχή και συνεκτικότητα 	<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιούνται ως επί το πλείστον κατάλληλα τεχνικές πύκνωσης ή/και παράφρασης για τη συνοπτική νοηματική απόδοση Οι περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται λογικά, με σχετική συνοχή και συνεκτικότητα 	<ul style="list-style-type: none"> Δε χρησιμοποιούνται τεχνικές πύκνωσης ή/και παράφρασης (πλήρης ή μεγάλης έκτασης αντιγραφή από το κείμενο) και το νόημα δεν αποδίδεται (συνοπτικά) Οι πληροφορίες παρουσιάζονται χωρίς συνοχή και συνεκτικότητα 			
				Γλώσσα (1-3)	<ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλη χρήση γλωσσικών συμβάσεων (γραμματικοσυντακτικά και σημασιολογικά στοιχεία) Μηδενική επίπτωση τυχόν λαθών στην κατανόηση/επικοινωνιακό στόχο 	<ul style="list-style-type: none"> Επαρκής χρήση γλωσσικών συμβάσεων (γραμματικοσυντακτικά και σημασιολογικά στοιχεία) Μικρή επίπτωση τυχόν λαθών στην κατανόηση/επικοινωνιακό στόχο 	<ul style="list-style-type: none"> Ανεπαρκής χρήση γλωσσικών συμβάσεων (γραμματικοσυντακτικά και σημασιολογικά στοιχεία) Τα λάθη δυσχεραίνουν την κατανόηση/επικοινωνιακό στόχο 	

Δεν υπάρχει κάτι προς αξιολόγηση

Βαθμολογία

[Ερμηνευτικό σχόλιο]

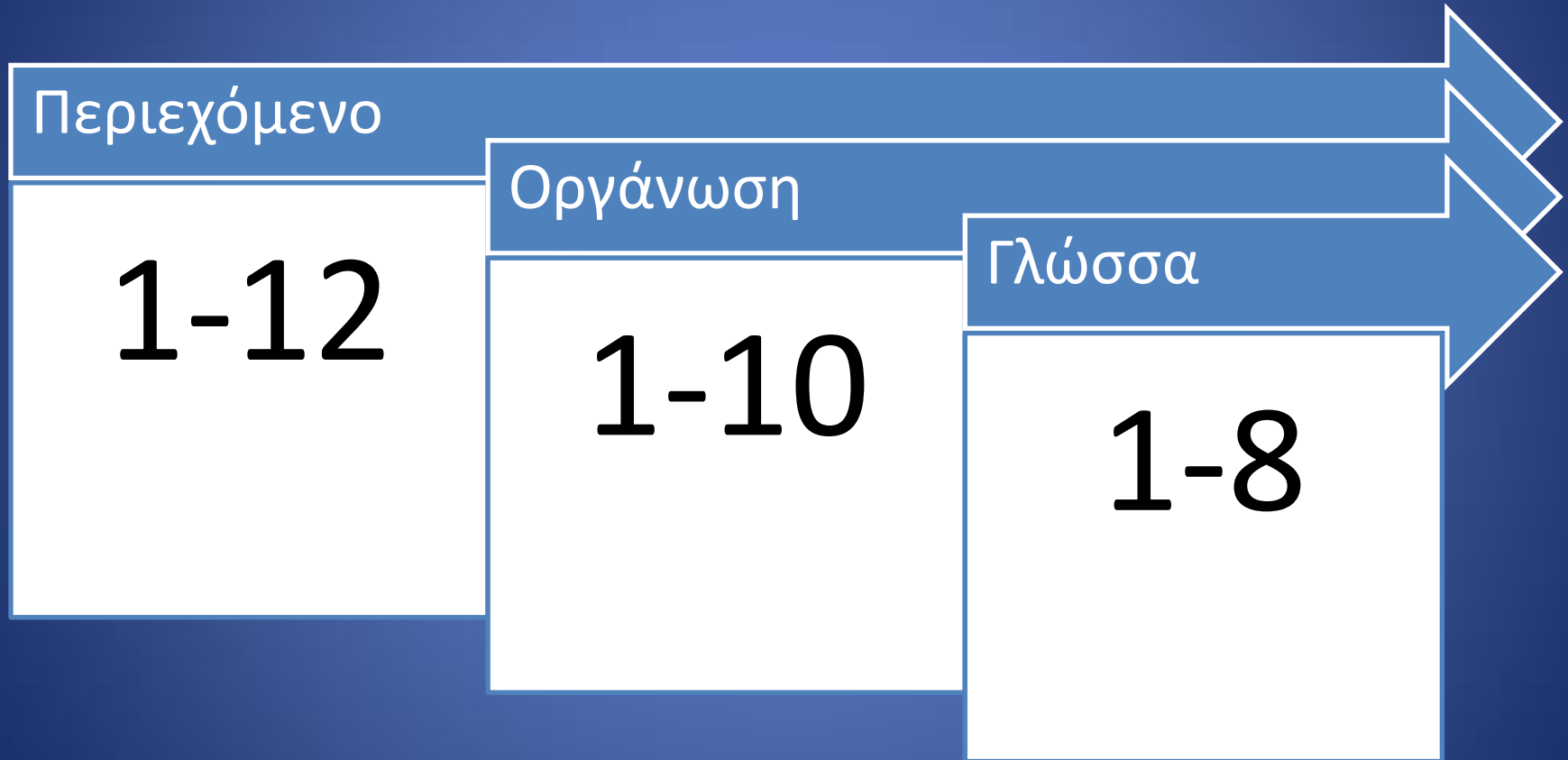
3^ο Θέμα: Ερμηνευτικό σχόλιο

Βαθμοί	Κατανόηση και ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου <ul style="list-style-type: none"> ○ Βαθμός κατανόησης των ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου ○ Βαθμός υποστήριξης της απάντησης με αναφορές-παραπομπές στο κείμενο 	Κειμενικοί δείκτες και στοιχεία συγκεκριμένου (του λογοτεχνικού κειμένου) <ul style="list-style-type: none"> ○ Βαθμός κατανόησης των επιλογών του συγγραφέα (κειμενικοί δείκτες, συγκεκριμένο), σχετικά με την οργάνωση και τη δομή (π.χ. γλώσσα, τεχνική, ύφος, εκφραστικά σχήματα κ.λπ.) με παραδείγματα από το κείμενο 	Οργάνωση και γλωσσική έκφραση ερμηνευτικού σχολίου <ul style="list-style-type: none"> ○ Αλληλουχία και συνοχή του ερμηνευτικού σχολίου ○ Επίπτωση γραμματικοσυντακτικών λαθών στην κατανόηση της ερμηνευτικής εκδοχής ○ Κατάλληλο λεξιλόγιο-ορολογία
13-15	<ul style="list-style-type: none"> ○ Πολύ καλό επίπεδο κατανόησης των ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου. ○ Πολύ καλή τεκμηρίωση της απάντησης με αναφορές-παραπομπές στο κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Πολύ καλή αναγνώριση συγγραφικών επιλογών ○ Πλούσιες αναφορές παραδειγμάτων από το κείμενο και σε διαφορετικά πεδία των συγγραφικών επιλογών (σχετικά με τη γλώσσα, την τεχνική, το ύφος, τα εκφραστικά σχήματα κ.λπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Πολύ καλή παρουσίαση της ερμηνευτικής εκδοχής με την απαραίτητη αλληλουχία και συνοχή ○ Ακρίβεια στη χρήση γραμματικοσυντακτικών φαινομένων ○ Πλούσιο λεξιλόγιο
09-12	<ul style="list-style-type: none"> ○ Καλό επίπεδο κατανόησης των ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου. ○ Καλός βαθμός τεκμηρίωσης της απάντησης με αναφορές-παραπομπές στο κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Καλή αναγνώριση συγγραφικών επιλογών ○ Αρκετές αναφορές παραδειγμάτων από το κείμενο και σε διαφορετικά πεδία των επιλογών αυτών (σχετικά με τη γλώσσα, την τεχνική, το ύφος, τα εκφραστικά σχήματα κ.λπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Καλή παρουσίαση της ερμηνευτικής εκδοχής με αλληλουχία και συνοχή ○ Καλή χρήση γραμματικοσυντακτικών φαινομένων ○ Καλό λεξιλόγιο ○ Τα όποια λάθη δε δυσχεραίνουν την κατανόηση της ερμηνευτικής προσέγγισης
05-08	<ul style="list-style-type: none"> ○ Επαρκής κατανόηση, επαρκής προσπάθεια ερμηνευτικής προσέγγισης. ○ Επαρκείς αναφορές τεκμηρίωσης με παραπομπές στο κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Επαρκής αναγνώριση συγγραφικών επιλογών ○ Επιλεκτική αναφορά παραδειγμάτων από το κείμενο π.χ. σχετικά με τη γλώσσα, την τεχνική, το ύφος, τα εκφραστικά σχήματα κ.λπ. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Επαρκής παρουσίαση της ερμηνευτικής εκδοχής ○ Επαρκής χρήση γραμματικοσυντακτικών φαινομένων ○ Επαρκές λεξιλόγιο ○ Τα λάθη δυσχεραίνουν εν μέρει την κατανόηση της ερμηνευτικής προσέγγισης
01-04	<ul style="list-style-type: none"> ○ Έλλειψη κατανόησης, παρανόηση. ○ Μηδενική ή ακατάλληλη αναφορά παραδειγμάτων από το κείμενο 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Έλλειψη αναφορών ή ασύμβατες αναφορές στις συγγραφικές επιλογές, ή ελλειπτική αναφορά σε επί μέρους πλευρές. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ανεπαρκής παρουσίαση της ερμηνευτικής εκδοχής ○ Ακατάλληλη ή λανθασμένη χρήση γραμματικοσυντακτικών φαινομένων ○ Ακατάλληλη ή λανθασμένη χρήση λεξιλογίου ○ Τα λάθη δυσχεραίνουν την κατανόηση της ερμηνευτικής προσέγγισης
0	<ul style="list-style-type: none"> ○ Δεν υπάρχει απάντηση. 		

Ρουμπρίκα (Ερμηνευτικό Σχόλιο)

Βαθμολογία

[Παραγωγή γραπτού λόγου]

Ρουμπρίκα Παραγωγής γρ. Λόγου

4^ο ΘΕΜΑ (Παραγωγή γραπτού λόγου)

Βαθμός	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
Περιεχόμενο (1-12)	<ul style="list-style-type: none"> Πολύ καλή επίτευξη επικοινωνιακού στόχου και ανταπόκριση στο επικοινωνιακό πλαίσιο Πολύ καλή κάλυψη προδιαγραφών (κειμενικό είδος, θέμα, αριθμός λέξεων, αξιοποίηση πληροφοριών και βασικών εννοιών κειμένου/-ων αναφοράς) 			<ul style="list-style-type: none"> Καλή επίτευξη επικοινωνιακού στόχου και ανταπόκριση στο επικοινωνιακό πλαίσιο Καλή κάλυψη των περισσότερων προδιαγραφών (κειμενικό είδος, θέμα, αριθμός λέξεων, αξιοποίηση πληροφοριών και βασικών εννοιών κειμένου/-ων αναφοράς) 			<ul style="list-style-type: none"> Επαρκής επίτευξη επικοινωνιακού στόχου και μερική ανταπόκριση στο επικοινωνιακό πλαίσιο Κάλυψη των περισσότερων προδιαγραφών (κειμενικό είδος, θέμα, αριθμός λέξεων, αξιοποίηση πληροφοριών και βασικών εννοιών κειμένου/-ων αναφοράς) 			<ul style="list-style-type: none"> Ανεπαρκής επίτευξη επικοινωνιακού στόχου (ο αναγνώστης δυσκολεύεται να παρακολουθήσει το κείμενο) και ανταπόκριση στο επικοινωνιακό πλαίσιο Μη κάλυψη των περισσότερων προδιαγραφών (κειμενικό είδος, θέμα, αριθμός λέξεων, αξιοποίηση πληροφοριών και βασικών εννοιών κειμένου/-ων αναφοράς) 			
	<ul style="list-style-type: none"> Πολύ καλή οργάνωση κειμένου (παράγραφοι, συνοχή κ.λπ.) Πολύ καλή παρουσίαση ιδεών και λογική ανάπτυξη επιχειρημάτων (χρήση κατάλληλου κειμενικού είδους, συνεκτικότητα, μετασηματισμός ιδεών κειμένου/-ων αναφοράς) Συνοπτική χρήση γένους λόγου – ύφους σε όλο το κείμενο 			<ul style="list-style-type: none"> Καλή οργάνωση κειμένου (παράγραφοι, συνοχή κ.λπ.) Καλή παρουσίαση ιδεών και λογική ανάπτυξη επιχειρημάτων (χρήση κατάλληλου κειμενικού είδους, συνεκτικότητα, μετασηματισμός ιδεών κειμένου/-ων αναφοράς) Συνοπτική χρήση γένους λόγου – ύφους στο μεγαλύτερο μέρος του κειμένου 			<ul style="list-style-type: none"> Επαρκής οργάνωση κειμένου (παράγραφοι, συνοχή κ.λπ.) Επαρκής παρουσίαση των περισσότερων ιδεών και επιχειρημάτων (χρήση κατάλληλου κειμενικού είδους, συνεκτικότητα, μετασηματισμός ιδεών κειμένου/-ων αναφοράς) Επαρκής χρήση γένους λόγου – ύφους 			<ul style="list-style-type: none"> Περιορισμένη ή ανεπαρκής οργάνωση κειμένου (παράγραφοι, συνοχή κ.λπ.) Έλλειψη συνεκτικότητας και λογικής ανάπτυξης των περισσότερων ιδεών και επιχειρημάτων Ακατάλληλη χρήση γένους λόγου – ύφους 			
	<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλο εύρος και ακρίβεια γραμματικοσυντακτικών φαινομένων που ανταποκρίνονται στο θέμα Μεγάλο εύρος και ακρίβεια σημασιολογικών στοιχείων που ανταποκρίνονται στο θέμα Εξαιρετική ορθογραφία και στίξη Μηδενική επίπτωση τυχόν λαθών στην κατανόηση/ επικοινωνιακό στόχο 			<ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλο εύρος και ακρίβεια γραμματικοσυντακτικών φαινομένων που ανταποκρίνονται στο θέμα (μη συστηματικά λάθη) Κατάλληλο εύρος και ακρίβεια σημασιολογικών στοιχείων που ανταποκρίνονται στο θέμα (χωρίς συχνή επανάληψη) Καλή ορθογραφία και στίξη Μικρή επίπτωση τυχόν λαθών στην κατανόηση/ επικοινωνιακό στόχο 			<ul style="list-style-type: none"> Επαρκής ακρίβεια γραμματικοσυντακτικών φαινομένων που ανταποκρίνονται στο θέμα, περιορισμένο εύρος Επαρκής ακρίβεια σημασιολογικών στοιχείων που ανταποκρίνονται στο θέμα, περιορισμένο εύρος Επαρκής ορθογραφία και στίξη Τα λάθη δυσχεραίνουν εν μέρει την κατανόηση/ επικοινωνιακό στόχο 			<ul style="list-style-type: none"> Ανεπάρκεια στη χρήση γραμματικοσυντακτικών φαινομένων Ανεπάρκεια στη χρήση σημασιολογικών στοιχείων Ελλιπής ορθογραφία και στίξη Τα λάθη δυσχεραίνουν την κατανόηση/ επικοινωνιακό στόχο 			

Δεν υπάρχει κάτι προς αξιολόγηση

Γενικότερα

- Ενιαία διδασκαλία από τον /την ίδιο /ίδια διδάσκοντα /διδάσκουσα
- Εξέταση / αξιολόγηση σε αδίδακτα κείμενα
- Το γλωσσάρι αξιοποιείται στη διδασκαλία αλλά **ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ**
- Ώρες διδασκαλίας: 6
[2 Γλώσσα + 2 Λογοτεχνία + 2 Αναστοχασμός-διόρθωση]

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ-ΣΤΟΧΟΙ Π.Σ.

- **Κατανόηση**
 - ✓ του περιεχομένου των κειμένων (εντοπισμός πληροφοριών, αξιοποίηση εισαγωγικών στοιχείων, εντοπισμός μη οικείων λέξεων - χρήση λεξικών)
 - ✓ της επιχειρηματολογίας των κειμένων και αξιολόγησή της.
- **Ερμηνεία** των κειμένων (ιδεών/ λέξεων / φράσεων / προτάσεων / περιόδων) με βάση τα συμφραζόμενα (κειμενικά, επικοινωνιακά και ιστορικά)
- **Οργάνωση** των κειμένων
 - ✓ πώς οι γλωσσικές επιλογές υπηρετούν την πρόθεση του κειμένου σε σχέση την ιδεολογική θέση και τον κοινωνικό σκοπό που υπηρετούν
 - ✓ συνεισφορά μορφοσυντακτικών δομών στο νόημα του κειμένου
 - ✓ Πώς συνδέονται τα νοήματα/ οι ιδέες μεταξύ τους
- **Σύγκριση** κειμένων / ιδεών / αξιών
- **Σύνδεση** με το σήμερα.

6 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ Φ.Υ.

1

- Η αντίληψη για τη φιλοσοφία. Η φιλοσοφία και η διαμόρφωση του ανθρώπου (Ανθολόγιο: Αριστοτέλης «Μετά τα φυσικά» & «Προς Θεμισώνα »,Επίκουρος)

2

- Η δημιουργία της ανθρώπινης κοινωνίας και η πολιτική αρετή (Πλάτων «Πρωταγόρας» & Αριστοτέλη «Πολιτικά»)

3

- Η παιδεία και η αναζήτηση της αλήθειας- η ανθρώπινη φύση και το χρέος του φιλοσόφου (Πλάτωνα «Πολιτεία» & Αριστοτέλη «Πολιτικά»)

6 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ Φ.Υ.

4

- Ο άνθρωπος ανάμεσα στους ανθρώπους - η ηθική αρετή (Αριστοτέλη «Ηθικά Νικομάχεια»)

5

- Ο άνθρωπος μέσα στην πόλη - η πολιτική αρετή (Αριστοτέλη «Πολιτικά»)

6

- Ο άνθρωπος πολίτης του κόσμου - Η νέα οικουμένη και η επιμέλεια εαυτού (Ανθολόγιο ελληνιστικό, ελληνορωμαϊκό: Επίκτητος, Πλούταρχος, Μάρκος Αυρήλιος).

22 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΔΟΜΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Προσοχή!

- Εξεταστέα ύλη αποτελούν μόνο τα ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
- Τα παράλληλα και τα αυτενέργειας του Φ.Υ. είναι **ενδεικτικά / προαιρετικά** (μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και δικά μας κείμενα)
- Γραπτές εξετάσεις: **ΜΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**
- Γραπτές εξετάσεις: **ΜΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ** (πεζό της αττικής διαλέκτου)- **«Άγνωστο»**
- Διδασκαλία: κάθε διδακτική ενότητα **6 ώρες**.

Η μετάφραση

- **Κείμενα αναφοράς:**
 - ✓ εμβάθυνση στο νόημα και την ερμηνεία των κειμένων
 - ✓ σύγκριση / ανίχνευση της ποικιλίας των μεταφραστικών επιλογών
- **Παράλληλα κείμενα:** όχημα μιας αμεσότερης πρόσβασης στο αρχαιογνωστικό κειμενικό υλικό
- **Κείμενα αυτενέργειας:** μετατροπή από δεδομένη πληροφορία σε δημιουργική διαδικασία.
- ✓ Αφορά συγκεκριμένο τμήμα του προς μελέτη αποσπάσματος, χωρίς να μονοπωλεί μονοσήμαντα την εκπαιδευτική πράξη και στόχευση.

Τα «Παράλληλα» κείμενα

- Διεύρυνση της θεματικής του νοηματικού άξονα της διδακτικής ενότητας
- Ποικιλία
 - ✓ ιστορικής αναγωγής
 - ✓ ειδολογικής διαφορετικότητας
 - ✓ ιδεολογικών διαφοροποιήσεων.
- Πολυπρισματικότητα
- Διαχρονικότητα
- Διακειμενικός διάλογος
- Κριτική πρόσληψη

Κείμενο αναφοράς: ΠΛΑΤΩΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΑ 514a-515a

Σωκράτης: Ύστερ' από αυτά, είπα, δοκίμασε να απεικονίσεις την ανθρώπινη φύση μας ως προς την παιδεία και την απαιδευσία της πλάθοντας με το νου σου μια κατάσταση όπως η ακόλουθη. Φαντάσου δηλαδή ανθρώπους σ' ένα οίκημα υπόγειο, κάτι σαν σπηλιά, που το άνοιγμά της, ελεύθερο στο φως σε μεγάλη απόσταση, θα απλώνεται σε όλο το πλάτος της σπηλιάς, και τους ανθρώπους αυτούς να βρίσκονται μέσα εκεί από παιδιά αλυσοδεμένοι από τα σκέλια και τον αυχένα ώστε να μένουν ακινητοποιημένοι και να κοιτάζουν μόνο προς τα εμπρός χωρίς να μπορούν, έτσι αλυσοδεμένοι καθώς θα είναι, να στρέφουν γύρω το κεφάλι τους· κι ένα φως να τους έρχεται από ψηλά κι από μακριά, από μια φωτιά που θα καίει πίσω τους, κι ανάμεσα στη φωτιά και στους δεσμώτες, στην επιφάνεια του εδάφους, να περνάει ένας δρόμος· κι εκεί δίπλα φαντάσου ένα τειχάκι χτισμένο παράλληλα στο δρόμο σαν εκείνα τα χαμηλά παραπετάσματα που στήνουν οι ταχυδακτυλουργοί μπροστά στους θεατές για να δείχνουν απο 'κει τα τεχνάσματά τους.

Γλαύκων: Γλαύκων: Το φαντάζομαι, είπε.

Σωκράτης: Φαντάσου ακόμη ότι κατά μήκος σ' αυτό το τειχάκι κάποιοι άνθρωποι μεταφέρουν κάθε λογής κατασκευάσματα που εξέχουν από το τειχάκι, αγάλματα και άλλα ομοιώματα ζώων, από πέτρα, από ξύλο ή από οτιδήποτε άλλο, κι ότι, όπως είναι φυσικό, άλλοι από τους ανθρώπους που κουβαλάνε αυτά τα πράγματα μιλούν ενώ άλλοι είναι σιωπηλοί.

Γλαύκων: Αλλόκοτη, είπε, η εικόνα που περιγράφεις, και οι δεσμώτες αλλόκοτοι κι αυτοί.

Σωκράτης: Όμοιοι με μας, έκανα εγώ.

MARTIN ΧΑΪΝΤΕΓΚΕΡ.
ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ, ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ
[2011]

Εάν, κατά τον Πλάτωνα, ο άνθρωπος δεν έβλεπε τις ιδέες, δηλαδή την εκάστοτε «ορατή μορφή» των πραγμάτων, των ζωντανών όντων, των ανθρώπων, των αριθμών, των θεών, δεν θα μπορούσε ποτέ να αντιληφθεί ετούτο και εκείνο ως ένα σπίτι, ένα δέντρο, έναν θεό. **Ο άνθρωπος φρονεί συνήθως ότι βλέπει απευθείας τούτο το σπίτι και εκείνο το δέντρο και με τον ίδιο τρόπο κάθε ον. Πρώτα και κύρια, ο άνθρωπος δεν υποψιάζεται διόλου πως όλα όσα εδώ θεωρεί με πάσα ευκολία ως «το πραγματικό» πάντοτε τα βλέπει μόνο υπό το φως των «ιδεών». Εκείνο όμως που υποθέτει ως το μόνο και αληθινά πραγματικό, αυτό που μπορεί άμεσα να το βλέπει, να το ακούει, να το πιάνει, να το υπολογίζει, ποτέ δεν αποτελεί για τον Πλάτωνα κάτι περισσότερο από την σκιαγραφία των ιδεών· άρα είναι μια σκιά.** Ετούτο το εγγύτατο, κι όμως έχον τη συνοχή της σκιάς, καθιστά καθημερινά τον άνθρωπο δεσμώτη. Αυτός ζει μέσα σε μια φυλακή και αφήνει πίσω του όλες τις «ιδέες». Και, επειδή ούτε κατ' ελάχιστο δεν διαγιγνώσκει αυτή τη φυλακή ως τέτοια, θεωρεί τούτη την περιοχή της καθημερινότητας, που βρίσκεται κάτω από τον ουράνιο θόλο, ως τον ελεύθερο χώρο, το ελεύθερο πεδίο της εμπειρίας και της κρίσης, στοιχεία που μόνο αυτά δίνουν το μέτρο σε όλα τα πράγματα και τις σχέσεις, καθώς και τον κανόνα της τακτοποίησης και της διευθέτησής τους.

[μτφρ. Δ. Τζωρτζόπουλος]

Κείμενο αναφοράς:

ΠΛΑΤΩΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΑ 514a-515a

Σωκράτης: Ὑστερ' ἀπὸ αὐτά, εἶπα, δοκίμασε νὰ ἀπεικονίσῃς τὴν ἀνθρώπινη φύση μας ὡς πρὸς τὴν παιδεία καὶ τὴν ἀπαιδευσία τῆς πλάθοντάς με τοῦ σου μια κατάσταση ὅπως ἡ ἀκόλουθη. Φαντάσου δηλαδὴ ἀνθρώπους **σ' ἓνα οἶκημα ὑπόγειο**, κάτι σαν σπηλιά, ποῦ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς, ἐλεύθερο στο ἄνεμο, ἔχει μεγάλη ἀπόσταση, θὰ ἀπλώνεται σὲ ὅλο τὸ πλάτος τῆς οὐρανόθεν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς νὰ βρίσκονται μέσα ἐκεῖ ἀπὸ παιδοὺς ἀλυσσοδεμένοι ἀπὸ τὰ σκέλια καὶ τὸν αὐχένα ὥστε νὰ μένουσιν ἀκίνητοποιημένοι καὶ νὰ κοιτάζουσι μόνον πρὸς τὰ ἐμπρός χωρὶς νὰ μποροῦν, ἔτσι ἀλυσσοδεμένοι καθὼς θὰ εἶναι, νὰ στρέφουσι γύρω τὸ κεφάλι τοὺς· κὶ ἓνα φῶς νὰ τοὺς ἔρχεται ἀπὸ ψηλά κὶ ἀπὸ μακριά, ἀπὸ μιὰ φωτιά ποῦ θὰ καίει πίσω τοὺς, κὶ ἀνάμεσα στὴ φωτιά καὶ στοὺς δεσμώτες, στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, νὰ περνάει ἓνας δρόμος· κὶ ἐκεῖ δίπλα φαντάσου ἓνα τειχάκι χτισμένο παράλληλα στὸ δρόμο σαν ἐκεῖνα τὰ χαμηλά παραπετάσματα ποῦ στήνουν οἱ ταχυδακτυλουργοὶ μπροστά στοὺς θεατὲς γιὰ νὰ δείχνουν ἀπὸ 'κει τὰ τεχνάσματά τοὺς.

Γλαύκων: Γλαύκων: Το φαντάζομαι, εἶπε.

Σωκράτης: Φαντάσου ἀκόμη ὅτι κατὰ μήκος σ' αὐτὸ τὸ τειχάκι κάποιοι ἀνθρώποι μεταφέρουσι κάθε λογῆς κατασκευάσματα ποῦ ἐξέχουσι ἀπὸ τὸ τειχάκι, ἀγάλματα καὶ ἄλλα ομοιώματα ζώων, ἀπὸ πέτρα, ἀπὸ ξύλο ἢ ἀπὸ σιδηροπέδι ἄλλο, κὶ ὅτι, ὅπως εἶναι φυσικὸ, ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ κουβαλάνε αὐτὰ τὰ πράγματα μιλοῦν ἐνῶ ἄλλοι εἶναι σιωπηλοὶ.

Γλαύκων: Ἀλλόκοτη, εἶπε, ἡ εἰκόνα ποῦ περιγράφεις, καὶ οἱ δεσμώτες ἀλλόκοτοι κὶ αὐτοί.

Σωκράτης: Ὅμοιοι με μᾶς, ἔκανα ἐγώ.

Διογένης Λαέρτιος. *Βίοι φιλοσόφων*. Βιβλίον Η 40-41. [ἔκδ. τοῦ Marcovich, Teubner, 2008]

Ὁ φιλομαθὴς Διογένης Λαέρτιος (3ος αἰ. μ.Χ.), συντάσσοντας τοὺς "Βίους φιλοσόφων", στηρίχθηκε σὲ ἔργα ἄλλων φιλοσόφων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀντλήσει ἀφθονοὺς πληροφοριακὸν ὕλικόν. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔργα ἦταν καὶ τοῦ περιπατητικοῦ φιλοσόφου, ἀπὸ τὴ Σμύρνη, Ἑρμιπποῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο γνωρίζομε ὅτι εἶχε συντάξει, μεταξύ ἄλλων, καὶ μιὰ βιογραφία τοῦ φιλοσόφου Πυθαγόρα.

Ἐρμιππος δὲ φησὶ, πολεμούντων Ἀκραγαντίνων καὶ Συρακουσίων, ἐξελεθῆναι μετὰ τῶν συνήθων τῶν Πυθαγόραν καὶ προστῆναι τῶν Ἀκραγαντίνων τὴν πόλιν ἵνα μὴ δέ γενομένης περικάμπτοντα αὐτὸν τὴν πόλιν ἐκείνην ἔξω χωρὰν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἀναιρεθῆναι τοὺς τε λοιποὺς, ὄντας πρὸς τοὺς πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἐν Τάραντι κατακαυθῆναι, θέλοντας ἀντιπολιτεῖν ἐπὶ τοῖς προεστώσι. Καὶ ἄλλο τι περὶ Πυθαγόρα φησὶ ὁ Ἑρμιππος. Λέγει γὰρ ὡς γενόμενος ἐν Ἰταλίᾳ **κατὰ γῆς οἰκίσκον ποιῆσαι** καὶ τῇ μητρὶ ἐντείλειτο τὰ γινόμενα εἰς δέλτον γράφειν σημειουμένην καὶ τὸν χρόνον, **ἔπειτα καθιέναι αὐτῷ ἔστ' ἂν ἀνέλθῃ**. Τοῦτο ποιῆσαι τὴν μητέρα. τὸν δὲ Πυθαγόραν μετὰ χρόνον ἀνελεθῆναι ἰσχυρὸν καὶ κατεσκελετευμένον· εἰσελθόντα τ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν **φάσκειν ὡς ἀφῖκται ἐξ ἄδου**· καὶ δὴ καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτοῖς τὰ συμβεβηκότα. Οἱ δὲ σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις ἐδάκρυόν τε καὶ ὤμωζον καὶ ἐπίστευον εἶναι τὸν Πυθαγόραν θεῖόν τινα, ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῷ παραδοῦναι, ὡς καὶ μαθησομένας τι τῶν αὐτοῦ· ἃς καὶ Πυθαγορικὰς κληθῆναι. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἑρμιππος.

Η γραμματική – το λεξιλόγιο

- Ρόλος λειτουργικός, που σχετίζεται με τα πρόσωπα, τις πράξεις και τις περιστάσεις στις οποίες αναφέρεται
- Προσεγγίζεται μέσα στο κειμενικό πλαίσιο χωρίς να αποκόπτεται από αυτό
- Το ενδιαφέρον της διδασκαλίας στρέφεται στο κείμενο και στη συζήτηση για τις γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα.
- Διαφορετική πραγμάτωση στα κειμενικά είδη

Σχετικά ερωτήματα

- Για ποιον λόγο επιλέγεται η συγκεκριμένη έγκλιση, π.χ. προστακτική, σε μια φράση;
- Για ποιον λόγο επιλέγεται η χρήση του απαρεμφάτου ή της δευτερεύουσας πρότασης;
- Τι εξυπηρετεί η επιλογή του ενικού ή του πληθυντικού αριθμού;
- Ποιες αλλαγές θα είχαμε στη φράση αν άλλαζε το υποκείμενο από ενικό σε πληθυντικό ή αντίστροφα;
- Σε ποια περίπτωση επιλέγεται η παθητική σύνταξη;
- Για ποιον λόγο αποδίδεται μια ιδιότητα σε ένα όνομα μέσω κατηγορούμενου ή ονοματικού προσδιορισμού;
- Με ποιον τρόπο προστίθενται προσδιορισμοί σε ένα ρήμα;
- Πώς θα διαμορφωνόταν μια φράση αν αφαιρούσαμε τους προσδιορισμούς;
- Για ποιον λόγο επιλέγεται παρατακτική ή υποτακτική σύνδεση όρων;
- Ποια διαφορά έχει η σημασία λέξεων που χρησιμοποιούνται και στη νεοελληνική;
- Ποιες συνώνυμες ή λέξεις με παρόμοια σημασία χρησιμοποιούνται μέσα στο κείμενο;
- Πώς θα άλλαζε το νόημα, αν μπορούσε να αλλάξει η έγκλιση του ρήματος;

Βαθμολόγηση του Διδαγμένου, του Παράλληλου και του Αδίδακτου κειμένου

Διδαγμένο κείμενο
50 μονάδες

- Ερώτηση κατανόησης (10 μονάδες)
- Δύο ερωτήσεις ερμηνευτικές (10+10 μονάδες)
- Ερώτηση γραμματολογική (10 μονάδες)
- Ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική (10 μονάδες)

Παράλληλο κείμενο
10 μονάδες

- Ερώτηση ερμηνευτική Παράλληλου κειμένου (10 μονάδες)

Αδίδακτο κείμενο
40 μονάδες

- Μετάφραση (10 μονάδες)
- Ερώτηση κατανόησης (10 μονάδες)
- Ερώτηση γραμματικής (10 μονάδες)
- Ερώτηση συντακτικού (10 μονάδες)

<https://sites.google.com/view/polkas-philosophy/αρχική-σελίδα>

Φιλοσοφικός Λόγος [Λίμνηρ Πόλκας]

Αρχική σελίδα

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ "ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ"
Ο Πρωταγόρας είναι ο πρώτος που υποστηρίζει ότι "για κάθε πόλη υπάρχει ένα νόμος, αντίθετος ο για την άλλη" - και επιχειρηματολογώντας χρησιμοποιώντας και τις δύο - οι πόλεις οι οποίες από τα θεμέλια απόλυτης Δίκαιης, Φιλοσοφίας είναι και λογάρων συναγωγή ΣΣ, 31-32

ΠΛΑΤΩΝΟΣ "ΠΟΛΙΤΕΙΑ"
(ΠΑΙΝΕΙΣ): Αλλάστη ενίοτε περιφρονεί, είναι, και αλλόκοτους άποψης.
(ΣΩΚΡΑΤΗΣ): Φάνηκε σε μέν, είναι ενά.
Πλάτων Πολιτεία 2 339a

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ "ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ"
Η ευστομία μας δεν επαρκεί, όπως οι άλλες έστιν, στην αληθινή θεωρία. Περιττόνους τη διακρίνομεν ως άνη για γινώσκουσι τι είναι σωστό, αλλά για να γίνωμεν οι ίδιοι σωστοί.
Αριστοτέλης Ηθικά Νικομάχεια 1125b26-28

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ "ΠΟΛΙΤΙΚΑ"
Ο πολιτικός κατά νόμον λόγος φαίνεται από το ότι υπέρχει από δικαιοσύνη κρίση και στην άποψη εξουσίας.

<https://sites.google.com/view/filologia-anatoliki-attiki/αρχική-σελίδα>

← → ↻ 🏠 🔒 <https://sites.google.com/view/filologia-anatoliki-attiki/αρχική-σελίδα> 118% 🔍 Αναζήτηση 🏠 📄 📄

Φιλολογικά [Λ. Πόλκας] Αρχική σελίδα

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ο ιστότοπος αυτός εξυπηρετεί ανάγκες της διδασκαλίας των φιλολογικών μαθημάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
Ο ιστότοπος είναι υπό κατασκευή.

ΝΕΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ [ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
-ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ]

